

ПЕТЪР ПОНДЕВ

БЕЛЕЖКИ

chitanka.info

Предлаганото издание е трето поред. То се прави, за да задоволи големия интерес на читателите към творчеството на Чудомир. В него няма промени. То спазва напълно и подредбата на материала в предишните издания. Както е отбелязано в първите две издания, при подредбата на разказите и фейлетоните съставителите са се ръководили от изразеното приживе желание на автора да види своето творчество „събрано и подредено“. Под това Чудомир разбираше такава подредба на произведенията, която да има за основа не хронологията, а значителното и трайното, постигнато от писателя. И на още едно изискване Чудомир неизменно наблюдаваше — творчеството му да бъде показано така, че да представлява достоверна картина на живота и времето, в което е създавано. Съставителите положиха усилия в предлаганото тритомно издание да изпълнят това съкровено желание на автора.

В първите два тома, обхващащи художественото творчество на Чудомир, хронологическият принцип е следван само там, където той не е бил в противоречие с посочените по-горе основни изисквания. Затова както в първия, така и във втория том на преден план са изведени онези хумористични творби, в които най-релефно са открити социалните и битови черти на селото и малкия провинциален град с типичните за тях образи и герои. А в изтъкването на хумористичните акценти предпочетени са онези разкази и фейлетони, в които най-пълно са намерили израз богатата палитра и непосредствената сила на смеха у Чудомир. В третия том хронологията е спазвана също само там, където групирането на материала по характер и значение са позволявали това.

За постигане на вътрешно единство и прегледност в многообразното творчество на Чудомир са създадени отделни цикли. По този начин в цикъла „Нещо за себе си“ съставителите са имали за цел да оформят от разпилени по различни списания и вестници разказчета, фейлетони и бележки една хумористична автобиография на Чудомир. Обратно — в цикъла „Шарена сол“ целта е била да се обединят на едно място на пръв поглед разнотилни и разнотойни творби. В цикъла „Мама“ са събрани, посветени на майката на писателя, малки разкази, които очевидно Чудомир не е могъл да оцени и се е готвил да преработи в отделна повест под същото заглавие. Така читателят получава пълна представа за тези малки литературни

бисери, някои от тях непечатани, които откриват една непозната страна, извън хумора, в творчеството на Чудомир.

Основното в многостранното творчество на Чудомир, на което не бяха чужди и интересите на етнографа, археолога и историка, са неговите хумористични разкази и фейлетони, събрани в първите два тома. Те, както посочва и самият им автор, „са писани между годините 1933 и 1940 и излизат като подлистници на един столичен вестник“. Припомняйки обстоятелствата, при които е започнал да пише своите разкази и фейлетони, Чудомир със свойствения си хумор отдава заслугата за това на „Закона за учителските двойки“, който със забраната на двама души от едно семейство да бъдат учители го принуждава да напусне учителството в Казанлък, където е била учителка и жена му. Така, според признанието на Чудомир, той отново е трябвало „да се залови с писателството“. „Аз всъщност — разказва Чудомир — и на такъв нямаше да стана, ако не беше дошла на помощ една сляпа случайност. По това време в-к «Зора» излизаше с «Весела страница», която се списваше от Райко Алексиев. И той, както повечето мъже, извършил глупост, оженил се и предприел сватбено пътешествие. Събрали се в редакцията тогава, мислили кой да го замести и един се сетил за мене.

Едно време, рекъл, той и рисуваше, и пишеше, но се забута някъде из провинцията. Нека го потърсим.

Един ден получавам телеграма, а след това дълго писмо и нали бях без работа, отидох, хванаха ме наздраво и започнаха пак старите прегрешения.

Първите си писания подписвах най-различно, някои само с една буква даже, а други никакви...“

В първите два тома поместените разкази и фейлетони се печатат по последното издание на „Избрани произведения“ на Чудомир (1966), а тези от тях, които Чудомир не е включил в своите „Избрани произведения“ от последните издания на книгите му: „Не съм от тях“ (1946), „Нашенци“ (1948), „Аламинут“ (1946), „Кой както я нареди“ (1946), „Консул на Голо бърдо“ (1947), „Панаир“ (1957). Останалите — от периодичния и ежедневен печат преди и след Девети септември.

В тритомника са поместени и непечатаните Чудомирови разкази: „Един живот“, „Мобилизация“, „Убийство“, „Дядо Видьо“, и отделни фейлетони и бележки от цикъла „Нещо за себе си“.

Петър Пондев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.